

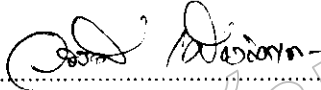
ผลของโปรแกรมส่งเสริมพัฒนากิจกรรมต่อการปฏิบัติพัฒนากิจกรรม ในระยะเริ่มเลี้ยงดู
บุตรของครอบครัวมารดาวัยรุ่น

จินดารัตน์ สิริรัตนปทุม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติครอบครัว
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
ตุลาคม 2550
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

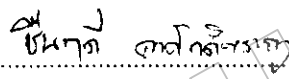
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ จินดารัตน์ สิริตันปทุม ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติครอบครัว
ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

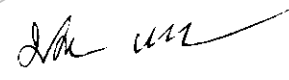

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ เดียววงศ์เรศ)

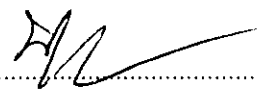

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนิรัตน์ ภาณุรูป)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชันถิติ คงศักดิ์ตระกูล)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ เดียววงศ์เรศ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนิรัตน์ ภาณุรูป)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.นุจรี ไชยมงคล)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติครอบครัว ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 30 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2550

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนและส่งเสริมวิทยานิพนธ์ ระดับบัณฑิตศึกษา

จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

ประจำภาคฤดูร้อน ปีการศึกษา 2549

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ เดียววิเศษ อาจารย์ที่ปรึกษาหลักผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มณีรัตน์ ภาครูป อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้ให้ความกรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง อดทนตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ทุกขั้นตอนการวิจัย ตลอดจนสนับสนุนให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและประทับใจในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชื่นฤดี คงศักดิ์ตระกูล ประธานสอบวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำ เพื่อให้วิทยานิพนธ์สมบูรณ์ยิ่งขึ้นและกราบขอบพระคุณคณาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ในระหว่างการศึกษา

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความกรุณาตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยพร้อมทั้งให้ข้อคิดเห็นและเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการวิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล ที่อนุญาตให้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและหัวหน้าพยาบาลตลอดจนบุคลากรทางการพยาบาลทุกท่าน ณ หน่วยฝากครรภ์ ห้องคลอด ดึกสุติกรรมหลังคลอด และหน่วยวางแผนครอบครัว ที่อำนวยความสะดวกเป็นอย่างดีในการรวบรวมข้อมูลและการวิจัยครั้งนี้จะไม่สำเร็จลงได้ถ้าไม่ได้รับความร่วมมือจากครอบครัวมารดา วิญญาณทุกครอบครัว จึงขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์และคณาจารย์ภาควิชาการพยาบาลสูติ - นรีเวชศาสตร์ ทุกท่านที่ได้ให้โอกาส ให้การสนับสนุนทุนการศึกษาและให้กำลังใจรวมทั้งรับภาระงานแทนผู้วิจัยในขณะที่มาศึกษาและขอขอบคุณ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพาที่มอบทุนอุดหนุนการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้เป็นอย่างสูง และผู้วิจัยขอระลึกถึงและขอบคุณผู้ที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จที่ผู้วิจัยไม่สามารถกล่าวถึงได้หมดในที่นี้ทุกท่าน

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณคุณแม่และสมาชิกในครอบครัว “สีหรัตน์ปทุม” ที่มีส่วนให้กำลังใจห่วงใยแก่ผู้วิจัยเสมอมาขอขอบคุณและประโยชน์ทั้งหลายที่เกิดจากการวิจัยครั้งนี้ ระลึกถึงผู้มีพระคุณของผู้วิจัยทุกท่านและขอให้กลุ่มตัวอย่างทุกท่านมีสุขภาพแข็งแรง

จินดารัตน์ สีหรัตน์ปทุม

47910821: สาขาวิชา: การพยาบาลเวชปฏิบัติครอบครัว; พย.ม. (การพยาบาลเวชปฏิบัติครอบครัว)

คำสำคัญ: โปรแกรมส่งเสริมพัฒนกิจครอบครัว/ การปฏิบัติพัฒนกิจครอบครัวในระยะเริ่มเลี้ยงดูบุตร/ ครอบครัวมารดาวัยรุ่น

จินดารัตน์ สิริรัตนปทุม: ผลของโปรแกรมส่งเสริมพัฒนกิจครอบครัวต่อการปฏิบัติพัฒนกิจครอบครัวในระยะเริ่มเลี้ยงดูบุตรของครอบครัวมารดาวัยรุ่น (THE EFFECT OF FAMILY DEVELOPMENTAL TASK PROMOTING PROGRAM ON FAMILY DEVELOPMENTAL TASK PERFORMANCE IN EARLY CHILDBEARING OF ADOLESCENT FAMILY) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: วรณี เดียวอิสเรศ, Ph.D., มณีรัตน์ ภาณุกุล, Ph.D. ค.ศ. 87 หน้า. ปี พ.ศ. 2550.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมส่งเสริมพัฒนกิจครอบครัวต่อการปฏิบัติพัฒนกิจครอบครัวในระยะเริ่มเลี้ยงดูบุตรของครอบครัวมารดาวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นครอบครัวของมารดาวัยรุ่นหลังคลอดบุตรคนแรก ณ ตึกสูติกรรม วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาลจำนวน 40 ครอบครัว แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มทดลอง 20 ครอบครัว และกลุ่มควบคุม 20 ครอบครัว กลุ่มทดลองได้รับ โปรแกรมส่งเสริมการปฏิบัติพัฒนกิจครอบครัว กลุ่มควบคุมได้รับการดูแลตามปกติจากพยาบาลตึกสูติกรรม 4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบประเมินการปฏิบัติพัฒนกิจครอบครัวในระยะเริ่มเลี้ยงดูบุตรซึ่งประกอบด้วย แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างคู่สมรส แบบสอบถามการปฏิบัติบทบาทการเป็นบิดาและมารดา และแบบสอบถามสัมพันธภาพกับเครือญาติ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบไคส-สแควร์ และ การทดสอบค่าที

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. บิดากลุ่มที่ได้รับโปรแกรมส่งเสริมพัฒนกิจครอบครัวมีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติพัฒนกิจครอบครัวในระยะเริ่มเลี้ยงดูบุตรด้านสัมพันธภาพระหว่างคู่สมรส ในระยะหลังการทดลองสูงกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)
2. บิดากลุ่มที่ได้รับโปรแกรมส่งเสริมพัฒนกิจครอบครัวมีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติพัฒนกิจครอบครัวในระยะเริ่มเลี้ยงดูบุตรด้านการปฏิบัติบทบาทการเป็นบิดา ในระยะหลังการทดลองสูงกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)
3. บิดากลุ่มที่ได้รับโปรแกรมส่งเสริมพัฒนกิจครอบครัวมีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติพัฒนกิจครอบครัวในระยะเริ่มเลี้ยงดูบุตรด้านสัมพันธภาพกับเครือญาติ ในระยะหลังการทดลองสูงกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

47910821: MAJOR: FAMILY PRACTICETIONAL NURSING; M.N.S. (FAMILY PRACTICETIONAL NURSING)

KEYWORDS: FAMILY DEVELOPMENTAL TASK PROMOTING PROGRAM/ FAMILY DEVELOPMENTAL TASK PERFORMANCE IN EARLY CHILDBEARING/ ADOLESCENT FAMILY

JINDARAT SEAHARATANAPATUM: THE EFFECTS OF FAMILY DEVELOPMENTAL TASK PROMOTING PROGRAM ON FAMILY DEVELOPMENTAL TASK PERFORMANCE IN EARLY CHILDBEARING OF ADOLESCENT FAMILY.

ADVISORY COMMITTEE: WANNEE DEOISRES, Ph.D., MANEERAT PHAKTOOP, Ph.D.

87 P. 2007.

The purposes of this research was to study the effects of family developmental task promoting program on family developmental task performance in early childbearing of adolescent family. The sample consisted of 40 families, at Obstetric department in BMA Medical College and Vajira Hospital which were divide into two groups: the experimental group and the control group with twenty families in each group. The experimental group joined in 1 session of family developmental task promoting program. The control group received regular health services at Obstetric 4 department. The instruments were family developmental task Performance in early childbearing included The Marital Relationships test, The Parental Performance test and The Extended Families Relationships test. The statistics used for data analysis were mean ,standard deviation, analysis of variance with Chi-square and t - test.

The results of the study showed that:

1. Fathers in the experimental group had family developmental task of marital relationship score in the post test higher than the pre test at the .05 level of significance.
2. Fathers in the experimental group had family developmental task of parietal role performance score in the post test higher than the pre test at the .05 level of significance.
3. Fathers in the experimental group had family developmental task of extended family relationship score in the post test higher than the pre test at the .05 level of significance.

4. Fathers in the experimental group had family developmental task of marital relationship score in the post test higher than the control group at the .05 level of significance.

5. Fathers in the experimental group had family developmental task of marital parietal role performance score in the post test higher than the control group at the .05 level of significance.

6. Fathers in the experimental group had family developmental task of extended family relationship score in the post test higher than the control group at the .05 level of significance.

7. Mothers in the experimental group had family developmental task of marital relationship score in the post test higher than the pre test at the .05 level of significance.

8. Mothers in the experimental group had family developmental task of parietal role performance score in the post test higher than the pre test at the .05 level of significance.

9. Mothers in the experimental group had family developmental task of extended family relationship score in the post test higher than the pre test at the .05 level of significance.

10. Mothers in the experimental group had family developmental task of marital relationship score in the post test higher than the control group at the .05 level of significance.

11. Mothers in the experimental group had family developmental task of marital parietal role performance score in the post test higher than the control group at the .05 level of significance.

12. Mothers in the experimental group had family developmental task of extended family relationship score in the post test higher than the control group at the .05 level of significance.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
สมมุติฐานของการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
ตัวแปรที่ศึกษา.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิด.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
แนวคิดการเป็นมารดาวัยรุ่นครั้งแรก.....	10
แนวคิดการเป็นบิดาครั้งแรก.....	16
แนวคิดพัฒนาการครอบครัวและพัฒนาภักครอบครัว.....	18
รูปแบบกิจกรรมการพยาบาลครอบครัวของแคลการี่ (CFIM).....	22
แนวทางการพยาบาลมารดาและทารกแรกเกิด ตึกสูติกรรมของวิทยาลัย	
แพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล.....	29
งานวิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติพัฒนภักครอบครัวระยะเริ่มเลียงบุตรวัยแรกเกิด.....	31
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	35
รูปแบบการวิจัย.....	35
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	35
วิธีดำเนินการทดลอง.....	37

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
แผนภาพวิธีดำเนินการทดลอง	39
พหุคูณสถิติกลุ่มตัวอย่าง.....	40
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	40
การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย.....	46
การเก็บรวบรวมข้อมูล	47
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล.....	47
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	57
สรุปผลการวิจัย	57
อภิปรายผล.....	60
ข้อเสนอแนะ	63
บรรณานุกรม	65
ภาคผนวก	72
ภาคผนวก ก	73
ภาคผนวก ข	75
ภาคผนวก ค	77
ภาคผนวก ง.....	84
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	87

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงระยะพัฒนาการครอบครัว	20
2	รูปแบบการพยาบาลครอบครัวของแคลกรี้	23
3	ส่งเสริมด้านการเปลี่ยนความรู้ความเชื่อเกี่ยวกับการปฏิบัติพัฒนกิจครอบครัวในระยะเริ่มเลี้ยงบุตรของครอบครัวมารดาวัยรุ่น	28
4	ส่งเสริมด้านการเปลี่ยนอารมณ์ความรู้สึกเกี่ยวกับการปฏิบัติพัฒนกิจครอบครัวในระยะเริ่มเลี้ยงบุตรของครอบครัวมารดาวัยรุ่น	28
5	ส่งเสริมด้านการเปลี่ยนพฤติกรรมเกี่ยวกับการปฏิบัติพัฒนกิจครอบครัวในระยะเริ่มเลี้ยงบุตรของครอบครัวมารดาวัยรุ่น	29
6	เปรียบเทียบจำนวนและร้อยละของบิดาในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ศาสนา ประสิทธิภาพการเลี้ยงดูทารกและการได้รับข้อมูล/ความรู้เกี่ยวกับพัฒนกิจครอบครัว	50
7	เปรียบเทียบจำนวนและร้อยละของมารดาวัยรุ่นในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ศาสนา ประสิทธิภาพการเลี้ยงดูทารกและการได้รับข้อมูล/ความรู้เกี่ยวกับพัฒนกิจครอบครัว	51
8	เปรียบเทียบจำนวนและร้อยละของครอบครัวมารดาวัยรุ่นในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำแนกตามสถานภาพสมรส ระยะเวลาการใช้ชีวิตคู่ร่วมกัน การวางแผนตั้งครรภ์ ตัดยุงครอบครัว และความเพียงพอของรายได้และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน	52
9	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติพัฒนกิจครอบครัวในระยะเริ่มเลี้ยงบุตรรายด้าน ระหว่างระยะก่อนการทดลองกับระยะหลังการทดลองของครอบครัวมารดาวัยรุ่นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยจำแนกเป็นบิดาและมารดาวัยรุ่น	54
10	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติพัฒนกิจครอบครัวในระยะเริ่มเลี้ยงบุตรรายด้าน ระยะหลังการทดลองระหว่างครอบครัวมารดาวัยรุ่นกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม	56

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	9
2 การทำหน้าที่ของกรอบครัว	22
3 รูปแบบการวิจัย	35
4 วิธีดำเนินการทดลองในกลุ่มตัวอย่าง	39